

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/64/2023
Identifikačné číslo spisu: 6119339375
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6119339375.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Laurinská 4, IČO: 36 833 533, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Bizoňom, Bratislava, Laurinská 4, proti žalovanému Slovenskému pozemkovému fondu, Bratislava, Búdková 36, IČO: 17 335 345, o zaplatenie 20 149,19 eura s príslušenstvom, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21C/54/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2022 sp. zn. 8Co/112/2022 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. (Od 01. júna 2023) bývalý Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 18. marca 2022 sp. zn. 21C/54/2019 žalobu v celom rozsahu zamietol (I. výrok) a vyslovil, že žalovaný má nárok voči žalobkyňi na náhradu trov konania v rozsahu 100 %; o výške náhrady rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením (II. výrok).

1.1. Na odôvodnenie rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 20 149,19 eur s príslušenstvom titulom náhrady za vyvlastnenie. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že na základe rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky z 01. marca 2016 č. OU-NR-OVBP2-2016/009647-5 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy č. 13937/2016/B624-SVF/24702/To z 18. apríla 2016, bolo za účelom vybudovania strategického parku v k. ú. N., P., Z., V., P., Č. vo verejnom záujme vyvlastnené vlastnícke právo k pozemkom vlastníkovi N. Y. Jedným z týchto pozemkov bol pozemok evidovaný na LV č. XXXX, parcely registra „C“, parc. č. 2588/1, druh pozemku: orná pôda, vo výmere 2667 m². Z dôvodu vedenia súdneho konania na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/532/2015, neskôr pod sp. zn. 10C/29/2017, v ktorom sa S. L. domáhala proti N. Y. určenia vlastníckeho práva k označenému pozemku, bola finančná náhrada za vyvlastnenie vo výške 40 298,37 eura spoločnosťou MH Invest, s.r.o. zložená na

depozitný účet žalovaného. Zmluvou o postúpení pohľadávky z 13. septembra 2017 p. S. L. bezodplatne postúpila pohľadávku na žalobkyňu - spoločnosť BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o. Túto definovala ako peňažnú pohľadávku voči Slovenskej republike, zastúpenej žalovaným vo výške 40 298,37 eura z titulu náhrady za vyvlastnenie vlastníckeho práva k predmetnému pozemku. Okresný súd Nitra uznesením z 23. októbra 2017 č. k. 10C/29/2017-167 pripustil zmenu na strane žalobcu a uznesením z 18. decembra 2018 č. k. 10C/29/2017-173 pripustil aj zmenu petitu, ktorým mal súd určiť, že v zmysle rozhodnutí správnych orgánov náhrada za vyvlastnenie predmetného pozemku patrí žalobkyňi, alternatívne, že výlučnou vlastníčkou predmetného pozemku ku dňu 01. marca 2016 bola p. S. L.. Na pojednávaní 18. decembra 2018 zhodne navrhli žalobkyňa BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o. a žalovaný N. Y. schválenie súdneho zmiernu, ktorým súd určuje, že finančná náhrada za vyvlastnenie predmetného pozemku patrí žalobkyňi vo výške 20 149,19 eura a žalovanému vo výške 20 149,18 eura; súdny zmiern bol schválený uznesením právoplatným 17. januára 2019.

1.2. Spornou v konaní bola skutočnosť, či je žalovaný povinný na základe tohto právoplatného rozhodnutia súdu plniť žalobkyňi časť finančnej náhrady. Súd prvej inštancie uviedol, že zmluvou o postúpení pohľadávky z 13. septembra 2017 postúpila p. S. L. na žalobkyňu peňažnú pohľadávku voči žalovanému vo výške 40 298,37 eura titulom náhrady za vyvlastnenie vlastníckeho práva k predmetnému pozemku tvrdiac, že je vlastníčkou tejto pohľadávky ako bývalá výlučná vlastníčka pozemku. Zdôraznil, že práve skutočnosť, kto je vlastníkom predmetného pozemku, bola v konaní pred Okresným súdom Nitra sporná a p. S. L. v rozhodnom čase touto pohľadávkou nedisponovala. Táto pohľadávka by jej vznikla až právoplatným rozhodnutím súdu o tom, že ona je vlastníčkou predmetného pozemku. Ďalej argumentoval, že k postúpeniu pohľadávky došlo v čase, kedy novelou zákona č. 180/1995 Z. z. účinnou od 01. septembra 2017 bolo postúpenie náhrady na tretiu osobu striktné vylúčené. Spôsob, akým žalovaný nakladá s finančnou náhradou zloženou do depozitu z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania, upravuje § 111 ods. 4 stavebného zákona, ktorý uvádza, že s touto náhradou naloží ako s náhradou za vyvlastnenie pozemku, s ktorým nakladá, pričom odkazuje na § 17 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. V aktuálnom znení síce absentuje ods. 3 citovaného ustanovenia, ktoré bolo zo zákona vypustené novelou č. 419/2002 Z. z. účinnou od 01. septembra 2002, avšak touto novelou sa pôvodné znenie ustanovenia ods. 3 zmenilo na ods. 2. Žiadne iné ustanovenie zákona č. 180/1995 Z. z. ani iný zákon neupravuje postup žalovaného pri nakladaní s finančnou náhradou. Na uvedené podľa názoru súdu prvej inštancie nadväzuje ďalšia veta citovaného ustanovenia ods. 2, že náhradu v rozhodnom čase nebolo možné na tretiu osobu previesť. Z dikcie § 17 ods. 2 zák. č. 180/1995 Z. z. vyplýva, že žalovaný prijíma aj náhrady za vyvlastnenie pozemkov uvedených v § 16 ods. 1 písm. b) a c). To znamená, že prijíma aj iné náhrady a v tomto prípade prijal náhradu, ktorú nebolo možné vyplatiť vlastníkovi pozemku, nakoľko jeho vlastnícke právo bolo sporné v zmysle § 114 ods. 4 stavebného zákona. O vyplatení takto prijatej náhrady na depozitnom účte žalovaného môže požiadať vlastník. Súd prvej inštancie konštatoval, že uznesenie o schválení zmiernu v podobe navrhnutej sporovými stranami neurčuje, kto je vlastníkom pozemku. Zároveň nebolo možné vyvodiť ani záver, že by v rámci schváleného zmiernu malo ísť o dohodu sporových strán, keď podľa výroku uznesenia „súd určuje“ komu a v akom podiele má byť finančná náhrada vyplatená. Okresný súd sa stotožnil s tvrdením žalovaného, že pokiaľ existujú pochybnosti o vlastníckom práve k pozemku, je úlohou žalovaného brániť majetkové práva oprávneného vlastníka v súdnom konaní, v ktorom je žalovaný sporovou stranou.

1.3. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní nepreukázala vlastnícky vzťah k predmetnému pozemku, ktorý by ju oprávňoval na vyplatenie peňažnej náhrady za vyvlastnenie pozemku v zmysle § 17 ods. 2 druhá veta zákona č. 180/1995 Z. z. Tento nárok nie je možné vyvodiť ani z právoplatného uznesenia o schválení súdneho zmiernu. Súdnym zmiernom mal súd určiť, že peňažná náhrada v jednej polovici má byť vyplatená p. N. Y., ktorého vlastnícke právo od počiatku žalobkyňa p. S. L. v konaní pred Okresným súdom Nitra sp. zn. 10C/29/2017 v plnom rozsahu spochybňovala a druhá časť náhrady mala byť vyplatená žalobkyňi, ktorá nadobudla bezodplatne „pohľadávku“ v čase, kedy prevod peňažnej náhrady na tretiu osobu nebol možný. Prípadné oprávnené záujmy pôvodnej vlastníčky p. S. L., ktoré v tomto konaní zastupuje žalovaný, na vyplatenie aspoň časti zostávajúcej peňažnej náhrady vo výške presahujúcej 20 000 eur, nakoľko „prestala mať záujem ďalej pokračovať v spore“ by boli zmarené. Z týchto dôvodov žalobu v celom rozsahu zamietol.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1

zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „CSP“) a v konaní plne úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. novembra 2022 sp. zn. 8Co/112/2022 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že uplatnený nárok nie je možné vyvodiť z právoplatného uznesenia o schválení súdneho zmiernu a že žalobkyňa nepreukázala vlastnícky vzťah k pozemku, ktorý by ju oprávňoval na vyplatenie peňažnej náhrady, a to aj s právnymi dôsledkami, ktoré z neho vyvodila. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, dôvody vedúce k zamietnutiu žaloby si osvojil v plnom rozsahu a v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie písomne vyhotoveného rozsudku.

2.2. Podľa súdu prvej inštancie spornou v konaní bola skutočnosť, či je žalovaný povinný na základe právoplatného rozhodnutia o schválení súdneho zmiernu plniť žalobkyňi časť finančnej náhrady. Žalovaný nesúhlasil s tvrdením žalobkyne, že právoplatné uznesenie o schválení súdneho zmiernu je dokladom preukazujúcim nárok žalobkyne na vyplatenie náhrady, žalobkyňa nebola nikdy vlastníkom vyvlastneného pozemku a postúpenie pohľadávky bolo neplatné. Odvolací súd dôvodil, že na základe rozhodnutia o vyvlastnení je žalovaný povinný vyplatiť finančnú náhradu tomu, o kom bude v prebiehajúcom súdnom konaní právoplatne rozhodnuté, že bol v čase vydania rozhodnutia o vyvlastnení vlastníkom pozemkov; uvedené rozhodnutie je pre žalovaného záväzná. Dôvodom zloženia finančnej náhrady do depozitu bola skutočnosť, že S. L. si žalobou uplatnila v konaní na Okresnom súde Nitra vlastnícke právo k vyvlastňovanému pozemku proti N. Y. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie, že uznesením o schválení súdneho zmiernu v konaní na Okresnom súde Nitra nebolo právoplatne rozhodnuté o tom, kto bol vlastníkom vyvlastňovaného pozemku v čase vydania rozhodnutia o vyvlastnení, čo bolo záväznou podmienkou pre vyplatenie náhrady z depozitu. Otázka vlastníctva nebola v konaní pred okresným súdom posudzovaná ani ako predbežná otázka, z ktorej by bolo potrebné vychádzať. Z uvedeného rozhodnutia nemožno vyvodiť, že by bola S. L. vlastníčkou pozemku a ani vlastnícke právo žalobkyne. Nebola tak splnená podmienka, na ktorú bolo viazané vyplatenie náhrady žalovaným. Žalovaný tak nebol povinný z tohto rozhodnutia vychádzať pri vyplatení náhrady z depozitu. Je zodpovednosťou žalobkyne, že v konaní o určenie vlastníckeho práva k vyvlastnenému pozemku uzavrela zmier v znení, z ktorého nevyplýva, kto bol v čase vydania rozhodnutia o vyvlastnení vlastníkom pozemku; táto otázka v konaní nebola vyriešená. Správne preto žalovaný, ktorý je povinný vyplatiť náhradu vlastníkovi v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. zisťoval, či žalobkyňi požadujúcej vyplatenie náhrady svedčí vlastnícke právo, resp. či je oprávnenou osobou na vyplatenie náhrady vzhľadom na to, že nebola v čase vydania rozhodnutia o vyvlastnení vlastníkom pozemku. Súd prvej inštancie sa správne zaoberal tým, či žalobkyňi vzniklo právo na vyplatenie náhrady na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 13. septembra 2017 a správne posudzoval platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky na základe § 17 ods. 2 v spojení s § 29d ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. Uvedené ustanovenia správne vyložil a dospel k správne právnemu záveru, že zmluva o postúpení pohľadávky z 13. septembra 2017 je neplatná pre rozpor so zákonom vzhľadom na to, že tento od 01. septembra 2017 postúpenie finančnej náhrady nepripúšťal. So zreteľom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Podľa obsahu spisu žalovanému žiadne trovy nevznikli, a preto v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku a s poukazom na procesnú ekonómiu žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (R 72/2018).

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) tvrdiac dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka uviedla, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Prvou otázkou bolo, či je možné previesť náhradu za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona na tretiu osobu. Súd nižších inštancií danú otázku vyriešili

tak, že s poukazom na § 17 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. túto náhradu nie je možné previesť na tretiu osobu. V dôsledku tohto má byť zmluva o postúpení pohľadávky neplatná pre rozpor so zákonom, ktorý od 01. septembra 2017 postúpenie finančnej náhrady nepripúšťa. Dovolateľka poukázala na to, že § 17 ods. 2 vety prvej zákona č. 180/1995 Z. z. sa vzťahuje na náhrady uvedené v § 16 ods. 1 písm. b) a c), t. j. najmä náhrady nezistených vlastníkov. Žalobkyňa ale podanou žalobou nárok na žiadnu z týchto náhrad neuplatňovala. Citovala § 111 ods. 4 stavebného zákona a uviedla, že pokyn, že žalovaný s náhradou naloží rovnako bez ďalšieho neznamena, že by bolo zákonom výslovne zakázané prevádzať aj náhrady za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona. To by mohlo platiť iba v prípade, ak by v § 111 ods. 4 stavebného zákona bolo uvedené, že § 17 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. sa použije obdobne. Naproti tomu slovné spojenie, že žalovaný „s ňou naloží ako s náhradou za vyvlastnenie pozemku, s ktorým nakladá“ je nepochybne užším pojmom ako „§ 17 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. sa použije obdobne“. Dovolateľka je toho názoru, že formulácia § 111 ods. 4 stavebného zákona nepripúšťa en bloc analogický zákaz prevodu náhrady za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona. Nastolená právna otázka mala byť vyriešená tak, že náhradu za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona je možné previesť na tretiu osobu, na túto sa zákaz prevodu v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. nevzťahuje. Druhú právnu otázku vymedzila dovolateľka tak, či je možné pre účely vyplatenia náhrady za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona určiť vlastnícke právo do minulosti do času vydania rozhodnutia o vyvlastnení. Súd nižších inštancií dospeli k záveru, že je možné pre účely vyplatenia náhrady za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona určiť vlastnícke právo do minulosti (body 27. a 28. rozhodnutia okresného súdu a bod 11. rozhodnutia odvolacieho súdu). Dovolateľka považovala toto právne posúdenie veci za nesprávne a v tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. júna 2022 sp. zn. 9Co/35/2021, v ktorom súd uviedol, že na určenie práva do minulosti nie je naliehavý právny záujem a „petit žaloby o určenie, že náhrada za vyvlastnenie pozemku patrí žalobcovi bol podľa názoru odvolacieho súdu procesne prípustným prostriedkom ochrany práv žalobcu, keď vyhovením takejto žalobe by žalobca dosiahol ním sledovaný účel plnenia náhrady za vyvlastnenie.“ Dodala, že na Okresnom súde Nitra a na Krajskom súde v Nitre prebiehalo viacero obdobných konaní ako konanie sp. zn. 10C/29/2017, pričom súdy si po čase ustálili, že nie sú doslovne viazané formuláciou výroku uvedenou vo vyvlastňovacom rozhodnutí, ale namiesto toho budú rozhodovať v súlade s § 137 písm. c) CSP, komu patrí náhrada za vyvlastnenie, t. j. či tu právo je alebo nie je. Právna otázka mala byť vyriešená tak, že pre účely vyplatenia náhrady za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona nie je možné určiť vlastnícke právo do minulosti, ale žalovaný je na základe rozhodnutia o vyvlastnení povinný vyplatiť finančnú náhradu tomu, o kom bude súdom rozhodnuté, že mu patrí. V prejednávanej veci bolo pritom uznesením Okresného súdu Nitra z 18. decembra 2018 sp. zn. 10C/29/2017 rozhodnuté, že suma 20 149,19 eura patrí žalobkyňi a suma 20 149,18 eura N. Y. (čo žalovaný aj vyplatil), teda uplatnený nárok žalobkyne je dôvodný.

3.2. Váda zmatečnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívala podľa názoru dovolateľky v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu videla v porušení § 220 ods. 2 a § 387 ods. 3 CSP. V napadnutom rozhodnutí chýbajú jasné a vysvetľujúce odpovede na zásadné otázky a podrobnejšie úvahy, ktoré by (do)vysvetľovali proces rozhodovania odvolacieho súdu. Žalobkyňa v podanom odvolaní argumentovala veľmi podrobne aj v rozsahu uvedenom v dovolaní (časti E a H odvolania), ale odvolací súd na tieto argumenty nereagoval, v podstate iba zopakoval dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu zamietol. Odvolací súd sa nevyjadril k osobitnému poukazu žalobkyne na rozsudok Okresného súdu Nitra z 02. júla 2020 č. k. 18C/580/2015-243, rozsudok Okresného súdu Nitra z 28. marca 2019 č. k. 15C/502/2015-382 a rozsudok Krajského súdu v Nitre z 02. septembra 2021 č. k. 9Co/119/2020-465. K častiam D, F, G a I odvolania sa nevyjadril vôbec, ani nekonštatoval irelevantnosť tam uvedenej argumentácie. Odvolací súd sa nevyjadril ani len k tomu, že ak žalobkyňa nemá mať nárok na finančnú náhradu vo výške 20 149,19 eura, tak komu teda táto patrí.

3.3. Na základe uvedeného dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a (i) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi sumu 20 149,19 eura spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 20 149,19 eura od 14. mája 2019 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, (ii) žalobkyňi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu. Alternatívne navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

6. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumiť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie.

10. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

10.1. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani v opravnom konaní súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom

konaní (II. ÚS 78/05).

11. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnení rozsudkov okresného aj odvolacieho súdu dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním spĺňa v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie (s ktorým tvorí kompletizujúcu jednotu) kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojoľný).

11.1. V súdnej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP, keď mal za to, že súd prvej inštancie sa zaoberal žalobou z hľadiska všetkých relevantných prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, zadovážil si potrebné dôkazy, ktoré vykonal zákonom predpísaným spôsobom a správne ich vyhodnotil a vec posúdil správne aj po právnej stránke, pričom jeho právne závery nie sú v rozpore so závermi vyplývajúcimi z doterajšej súdoaplikačnej praxe. Odvolací súd sa zároveň v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o nedôvodnosti žaloby, t. j. vysvetlil, prečo nie je možné uplatnený nárok vyvodit' z právoplatného uznesenia o schválení súdneho zmiaru. Odvolací súd sa stručným, ale dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými relevantnými odvolacími námietkami žalobkyne. Námietka dovolateľky o nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu tak nie je relevantná a konanie pred odvolacím súdom nebolo zaťažené vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP.

12. Dovolací súd následne pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

15. Dovolateľka namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené (bod 3.1. tohto rozsudku). Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná iba taká právna otázka, ktorú odvolací súd riešil, na jej riešení založil svoje rozhodnutie a dovolací súd sa zároveň ešte touto právnou otázkou vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolené právne otázky uvedené kritérium nespĺňajú a ich formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho súdu. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Nesprávne právne posúdenie veci môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok dovolaním napadnutého rozhodnutia.

16. Dovolateľka v súdnej veci nastolila prvú právnu otázku tak, či je možné previesť náhradu za

vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona na tretiu osobu. Dovolací súd upriamuje pozornosť na fakt, že k zamietnutiu posudzovanej žaloby došlo z dvoch dôvodov. Prvým je spornosť vlastníckeho práva k vyvlastnenému pozemku a s ňou súvisiaca neexistencia pohľadávky S. L. na vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, druhým nemožnosť postúpenia pohľadávky za vyvlastnenie vlastníckeho práva (v prípade jej existencie) na tretiu osobu podľa § 111 stavebného zákona. Okresný aj odvolací súd vychádzali zo skutočností, že v čase, kedy mala byť náhrada za vyvlastnenie vyplatená, S. L. nemala svoje vlastnícke právo k predmetu vyvlastnenia zapísané na liste vlastníctva (určovacia žaloba má len deklaratórny charakter, pozn. dovolacieho súdu), čo bránilo, aby jej náhrada vyplatená bola. Inými slovami povedané, predpokladom vyplatenia náhrady za vyvlastnenie vlastníckeho práva tejto osobe bolo preukázanie jej vlastníctva, ku ktorému nedošlo. Potreba zodpovedania prvej dovolateľom nastolenej právnej otázky má potom vzhľadom na uvedené iba akademický charakter (nie je to právna otázka, na výlučnom vyriešení ktorej bolo založené rozhodnutie merita sporu).

17. Druhú právnu otázku dovolateľka vymedzila tak, či je možné pre účely vyplatenia náhrady za vyvlastnenie podľa § 111 stavebného zákona určiť vlastnícke právo do minulosti do času vydania rozhodnutia o vyvlastnení. Dovolací súd konštatuje, že ani táto dovolateľkou predstretá dovolacia otázka nebola pre rozhodnutie sporu rozhodujúca a súd prvej inštancie ani odvolací súd sa touto právnou otázkou vôbec nezaoberali, čo jasne vyplýva z obsahu ich rozhodnutí. Zodpovedanie danej otázky dovolacím súdom by nevedlo k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia, nakoľko odvolací súd (a ani súd prvej inštancie) na nej nezaložil svoje rozhodnutie. Cieľom konania pred dovolacím súdom je poskytnúť dotknutej strane reálnu ochranu jej práva, nie riešiť teoretické alebo akademické otázky. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP.

18. S poukazom na uvedené dôvody dovolací súd uzatvára, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné, nakoľko dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, čo by bolo dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP. Vzhľadom na nedôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP ale dovolací súd dovolanie zamietol ako celok podľa § 448 CSP.

19. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že mu v dovolacom konaní trovy konania vznikli.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.